

BMEGEÁT -BT11, - BM11, - AKM1 **ÁRAMLÁSTAN ÍRÁSBELI VIZSGA** (előadó: Dr. Suda J.M.)

Áramlástan (Ipari termék- és formaterv. + Mechatronikai mérnök)

5 × 14p = max. 70p

Az áramlástan alapjai (Környezetmérnök BSc - VBK)

5 × 18p = max. 90p

KIDOLGOZÁSI IDŐ **120 perc**

ÍRÁSBELI VIZSGAFELADATSOR

EREDMÉNYHIRDETÉS és SZÓBELI hely/idő: mai napon 16:15h, terem: D316A

A dolgozat aláírás nélkül érvénytelen! Alulírott, a dolgozat aláírásával kijelentem, hogy a kihirdetett vizsgaszabályokat megértettem és tudomásul vettem, a dolgozatra saját kézzel írt név megegyezik a fényképes személyazonosító igazolványomon szereplő névvel.

ÜLŐHELY: NEPTUN kód:	NÉV:	Személyazonosság ellenőrzés
	ALÁÍRÁS:	

Dátum: 2023/01/12 csütörtök 8:15h (kezdéstől 120 perc) HELYSZÍN: E1B

A megoldáshoz kizárólag kék vagy fekete színű író toll (piszkozathoz, ábrához ceruza), illetve egyszerű számológép használható. Semmilyen egyéb segédeszköz nem használható! Olvassa el figyelmesen a feladatokat! Csak erre a feladatlagra dolgozhat! Jelölje egyértelműen (pl. áthúzással) azt a részt, amely nem része a feladatmegoldásának, így nem szeretné, hogy értékeljek a javítás során! Jó munkát! Suda J.M. sk.

1. FELADAT

Egy kis nyomásfokozó (1bar ► 3bar) légkompresszor szívó- ill. nyomóoldali keresztmetszeteire vonatkozó adatok ismertek: átmérők (d_1 ill. d_2), nyomások (p_1 ill. p_2) és hőmérsékletek (t_1 ill. t_2). Ismert, hogy a légkompresszor „1” jelű szívóoldali keresztmetszetén állandó $q_{v,1} = 30$ liter/perc mennyiségű levegő áramlik be.

ADATOK: $R = 287 \text{ J}/(\text{kg}\cdot\text{K})$

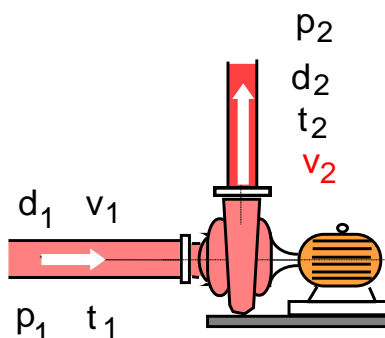
$d_1 = 20 \text{ mm}$ $p_1 = 1 \text{ bar}$ $t_1 = 20 \text{ }^\circ\text{C}$

$d_2 = 6 \text{ mm}$ $p_2 = 3 \text{ bar}$ $t_2 = 50 \text{ }^\circ\text{C}$

KÉRDÉS: Határozza meg a kompresszor szívó- és nyomóoldali keresztmetszeteiben a közeg sűrűségét és az átlagsebességeket, a nyomóoldali keresztmetszetben a közeg térfogatáramát és a kompresszor által szállított közeg tömegáramát!

Megjegyzés: Megoldásában jelölje egyértelműen, hogy melyik részkérdésre válaszol!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

1. FELADAT	
2. FELADAT	
3. FELADAT	
4. FELADAT	
5. FELADAT	
Ipari termék- és formatervező BSc + Mechatronikus BSc (BT11 + BM11)	/max.70p
Környezetmérnök BSc (AKM1)	/max.90p
SZÓBELI VIZSGA TÉTEL: [ ] . [ ]	/max.10p
ÉVKÖZI PONT (mérés)	/max.20p
ÉVKÖZI PONT fakZH és gyak pont	
ÖSSZPONTSZÁM (max.100p)	
ÉRDEMJEJY:	
ALÁÍRÁS	oktató aláírása
	A kapott érdemjegyet tudomásul veszem:
	hallgató aláírása

2.FELADAT

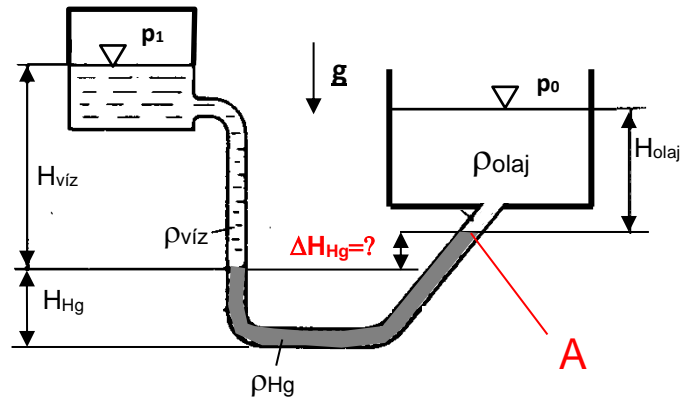
A mellékelt ábrán látható rendszerben a három különböző (de egyenként állandó) sűrűségű, egymással nem keveredő folyadék (víz, olaj, higany) nyugalomban van. A jobboldali tartály felszíne $p_0=10^5\text{Pa}$ nyomásra nyitott, a baloldali tartály zárt és ott a folyadékfelszín feletti nyomás értéke $p_1=102000\text{Pa}$. (Nem méretarányos az ábra.) **ADATOK:**

$g = 10 \text{ N/kg}$, $\rho_0 = 10^5 \text{ Pa}$
 $\rho_{\text{víz}} = 1000 \text{ kg/m}^3$, $H_{\text{víz}} = 1560 \text{ mm}$
 $\rho_{\text{olaj}} = 800 \text{ kg/m}^3$, $H_{\text{olaj}} = 500 \text{ mm}$
 $\rho_{\text{Hg}} = 13600 \text{ kg/m}^3$, $H_{\text{Hg}} = 200 \text{ mm}$

KÉRDÉSEK: **A)** Mekkora az „A” pontban (higany és olaj folyadékfelszínek határán) a nyomás? $p_A=?$

B) Mekkora a ΔH_{Hg} szintkülönbség? $\Delta H_{\text{Hg}}=?$

Megjegyzés: Megoldásában jelölje egyértelműen, hogy melyik részkérdésre válaszol!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

3. FELADAT

Egy felül zárt, $p_t=4 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomású, vízzel ($H=2\text{ m}$) töltött tartályhoz két különböző átmérőjű és hosszúságú, vízszintes tengelyű csőszakasz csatlakozik. A csővégi gömbcsap teljesen zárt.

FELTÉTELEK: $\mu=0$,
 $\rho=\text{áll.}$, $A_{\text{tartály}} \gg A_{\text{cső}}$;

Átmeneti idomok és gömbcsap hossza elhanyagolható. A gömbcsap be- és kiáramlási keresztmetszete azonos.

ADATOK: $p_0=10^5 \text{ Pa}$; $\rho=1000 \text{ kg/m}^3$; $L_1=30 \text{ m}$; $L_2=20 \text{ m}$; $d_1=100 \text{ mm}$; $d_2=50 \text{ mm}$; $g=10 \text{ N/kg}$;

KÉRDÉSEK:

- Számítsa ki a víz csővégi gyorsulását a gömbcsap hirtelen nyitásának $t_0=0\text{ s}$ időpillanatában!
- Számítsa ki a csővégi kiáramlási sebességet stacioner áramlási állapotban!
- Számítsa ki a csővégi a_2 gyorsulást abban a nyitás utáni $0 < t < \infty$ időpillanatban, amikor a csővégi áramlási sebesség pont a fele a stacioner kiáramlási sebességnek!

Megjegyzés: Megoldásában jelölje egyértelműen, hogy melyik részkérdésre válaszol!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

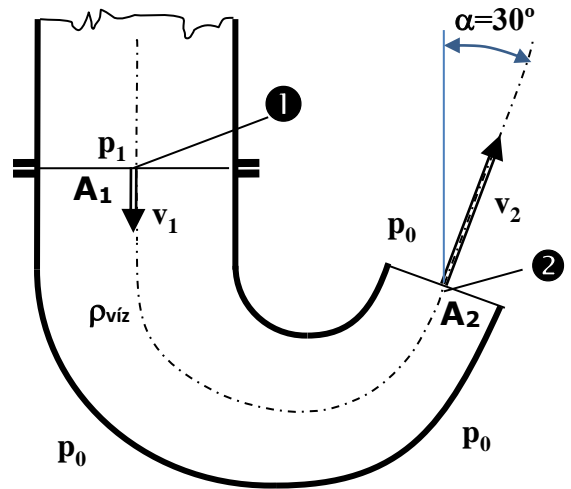
4. FELADAT

Az ábrán látható csővégi idom $A_1=500\text{cm}^2$ keresztmetszetében ismert a statikus nyomás $p_{1,\text{stat}}=250000\text{Pa}$ értéke. A szűkülő csőidom $A_2=250\text{cm}^2$ kilépő keresztmetszete a $p_0=10^5\text{Pa}$ külső nyomásra nyitott. Az idomból víz ($\rho_{\text{víz}}=1000\text{kg/m}^3$) áramlik állandó sebességgel a szabadba. Az „1” és „2” csőtengelyek által bezárt szög ($\alpha=30^\circ$) az ábrán látható.

FELTÉTELEK: stacioner állapot; ideális közeg; az idom a vízszintes síkban fekszik: a nehézségi erőter hatása elhanyagolható.

KÉRDÉS: Határozza meg a csővégi íves idomra ható **R** erőt!

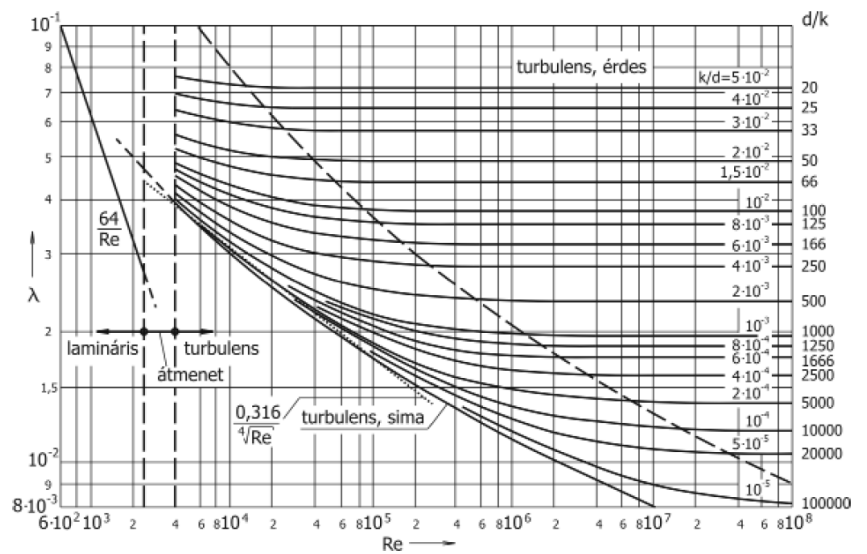
Megjegyzés: Kérem, rajzolja be az ábrába a megoldásában alkalmazott, Ön által felvett koordináarendszert és ellenőrző felületet! Ezek nélkül a megoldása nem értelmezhető!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

5A) FELADAT: KÉREM, VÁlasszon! Vagy CSAK ezt az 5A jelűt, vagy CSAK a következő lapon lévő 5B jelű feladatot oldja meg! A másik feladatot egyértelműen HÚZZA ÁT! Csak az egyik 5. feladatot értékelem, azt, amelyik nincs áthúzva!

Egy szivattyú nyomócsőjéhez („1” keresztmetszet) egy $L=100\text{m}$ hosszú, $\varnothing_{\text{cső}}=50\text{mm}$ állandó átmérőjű hidraulikailag sima csővezeték csatlakozik. A csővezetéken $21,21\text{m}^3/\text{h}$ állandó térfogatáramú víz áramoltatunk. A csővezeték tartalmaz 4db könyökidomot (mindegyikre külön $\zeta_{\text{könyök}}=1,25$), valamint a csővégen egy $\eta_{\text{diff}}=85\%$ hatásfokú és $\varnothing_{\text{KI}}=75\text{mm}$ kilépő keresztmetszet átmérőjű diffúzor van. A diffúzor után a víz a szabadba ($p_0=10^5\text{Pa}$) áramlik ki. A csővégi kiáramlási keresztmetszet tengelye 3m -rel magasabban van, mint az „1” pontbeli csőtengely.

FELTÉTELEK: $\mu \neq 0$; $\mu = \text{állandó}$; $\rho = \text{áll.}$; stacioner áramlási állapot.

ADATOK: $\rho_{\text{víz}}=1000\text{kg/m}^3$, $\nu_{\text{víz}}=10^{-6}\text{m}^2/\text{s}$, $g=10\text{N/kg}$.

KÉRDÉSEK: A) Határozza meg a csősúrlódási tényező értékét! $\lambda = ?$

B) Számítsa ki az „1” és „2” pontok közötti elemek (egyenes csőszakasz, könyökidom, diffúzor) nyomásvesztését! $\Delta p'_{\text{cső}} = ?$; $\Delta p'_{\text{könyökidom}} = ?$; $\Delta p'_{\text{Diffúzor}} = ?$

C) Határozza az „1” pontbeli túlnyomást! $(p_1 - p_0) = ?$

Megjegyzés: Megoldásában jelölje egyértelműen, hogy melyik részkérdésre válaszol!

MEGOLDÁS (a lap túloldalán is folytathatja)

5B) FELADAT: KÉREM, VÁLASSZON ! Vagy CSAK ezt az 5B jelűt, vagy CSAK az előző lapon lévő 5A jelű feladatot oldja meg! A másik feladatlapot egyértelműen HÚZZA ÁT! Csak az egyik 5. feladatot értékelem, azt, amelyik nincs áthúzva!

Egy autó $v=126\text{km/h}$ állandó sebességgel egyenes, vízszintes úton, szélcsendben, menetirány szerint előre halad ($p_0=10^5\text{Pa}$; $\rho_{\text{lev}}=1.2\text{kg/m}^3$; $\mu=18\cdot 10^{-6}\text{kg/(m}\cdot\text{s)}$; $g=10\text{N/kg}$, stacioner áramlás, $\rho=\text{áll}$, $\mu\neq 0$) A maximális motorteljesítménye $P_{\text{max}}=30\text{kW}$. A teljesen fedett tetős („zárt”) kivitel esetén ellenállástényező $0,41$ értékű, a felhajtóerő-tényező pedig $0,61$ értékű. Az autó vetületkeresztmetszete „zárt” kivitelben $A_{\text{ref,zárt}}=1,7\text{m}^2$. Járműáramlásban az l_0 jellemző hossz méret a referencia-keresztmetszetről $l_0 = \sqrt{A_{\text{ref}}}$ összefüggés segítségével számítható.

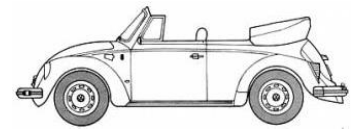
KÉRDÉSEK:

A) Zárt-tetős kivitelre (lásd mellékelt felső ábra): Jelöljön be a felső ábrán áramvonalakat és egy torlópontot és jelölje „+” ill. „-” jelekkel, hogy az autó felső (homlokfali, motorháztető, szélvédő, tető és hátfal) kontúrján milyen a jellemző lokális nyomáseloszlás! Számítsa ki a torlópontra jellemző Reynolds-számot, az ellenállásfelület értékét, az autóra ható ellenállás- és felhajtóerő értékeit és az aerodinamikai veszteségteljesítmény értékét!

B) Nyitott-tetős kivitelre (lásd mellékelt kis ábra):

Nyitott kivitel esetén a referencia keresztmetszet $1,5\text{m}^2$ -re csökken, és az ellenállás- és a felhajtóerő is 30%-kal nő a nyitott kivitelhez képest azonos sebességen. Mekkora nyitott kivitel esetén a megváltozott ellenállástényező és aerodinamikai veszteségteljesítmény értéke?

Megjegyzés: Megoldásában jelölje egyértelműen, hogy melyik kérdésre válaszol!

MEGOLDÁS (A lap túloldalán is folytathatja a megoldást)